מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

עבודה זרה ה-א

עניין: בואו ונחזיק טובה לאבותינו שחטאו

מהריי"ל חיי"א

עשה לו. לכך פירשנו במקום אחר כי אע"ג שמצד האדם עצמו טוב לו שלא נברא, מ"מ כאשר רצה הש"י בבריאת האדם, צריך שיהיה מבטל דעתו אצל רצון הבורא כמו שהוא רוצה, ואם לא ירצה במה שרוצה הש"י אז הוא נאבד לגמרי. ולפיכך אע"ג שבעל כרחו של אדם הוא נברא, צריך שיבטל רצונו אצל רצון הש"י ויעשה רצון המקום כאלו היה רצונו, ויכבד אביו ואמו שהביאו לעולם. כי חפץ הוא שנברא כיון שכך רצון המקום. וזה מבואר שהוא חפץ בבריאה, ואמרו ז"ל (אבות פ"ב) עשה רצונו כרצונך, ולכך כיון שהש"י רוצה וחפץ בבריאה, דבר זה הוא רצונך גם כן וזה מבואר.

עבודת עבודה

תום' ד"ה **שאלמלא** וכו'. לולי דברי קדמס י"ל דאין המחלה לקושייתם, דהנה ידוע דכל נשמות יש להם חלק אלהי ממעל, אשר נאצלו ממנו ית' ונבראו נשמות ישראל, ואין להם תקנה לשוב לשורשם עד כי יולדו בעוה"ז ועושין כל אחד מכליתו לשם מה שנברא ואח"כ חוזר לשרשו ונרוחין בצרור החיים בגל כנפיו ית'. ולכך הנה העולם הנשמות נבראו מיקף בתחלת הבריאה ולדעת כמה נבראו קודם שמיס וארץ, אבל בריאת הגוף לא נברא רק בששי. ולכך זה ודאי אמת דאם לא נבראו כלל הנשמות בגוף ולא היו נאצלים ממנו ית' ודאי כי' נוחל להם יותר, ולזה כיוונו חז"ל [עירובין יג,ב] באומרם "עוה לאדם שלא נברא יותר משנברא" דהיינו אם לא היו נבראים כלל אף בעולם הנשמות אז כי' טוב להם יותר שלא נברא משנברא, אך כיון שנבראו בעולם הנשמות וכבר נאצלו ונפרשו ממנו ית' ג"כ שוב ג"א לחזור לשורשם עד יעשו מכליתם ויבראו בעה"ז בגופם, ושוב כי' טוב להם גמר הבריאה שיבראו בעה"ז כדי שבזה יזכו וישובו למקום שנאצלו משם. ולכך אמר כאן שפיר דאאו ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא שחטאו אנו לא באנו לעולם והיינו נשארין קרח מכאן וקרח מכאן ונ"ש ודוק. ועמ"ש

עין אליהו

לא תימא אנו לא באנו לעולם אלא אימא כמי שלא באנו לעולם. הביאור האמיתי לדעתי כן הוא כי לפי' רש"י לפי שהם היו חיים לעולם וכל זמן שהם קיימים אין אנו חשובים כלום. תמוה, כי לעולם הבא אין שייך כבוד. ולדעתי פירושו כן, כי זה ידוע שהנפש קודם שירדה בגוף היתה מנוחתה תחת כסא הכבוד ואך ה' יחפוץ להיטיב עמדה שלא תאכל נהמא דכסופא, לכן שלח אותה בגוף עכור וכשלא תחטא בגוף אזי תהי הנפש גדולה במעלה מכל המלאכים שהלא המלאכים אין להם גוף עכור והנפש יש לה גוף עכור ובכ"ז נשארה נאמנה לה' ולכן היא גדולה מהמלאכים. אבל אם הראשונים לא חטאו, וא"כ גופם היה זך כספירים כהמלאכים, וגם אם באו לעולם באו בתוך גוף ספירי בלי יצר הרע, וכמלאכים, וא"כ נחשבנו כאלו לא באנו לעולם. דהלא גם קודם שנבראו היתה הנפש במדרגת המלאכים וגם עתה בגוף ג"כ תהיה הנפש כמו מלאך וא"כ מאי מעליותא במה שנבראת הלא קודם הבריאה ג"כ היתה חלק אלוה ממעל והיה לה זיו השכינה.

תפארת שלמה חיי"ב-מבוא

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובני ישראל פרו וישרצו כו' (שמות א, ו-ז) עפ"י הקדמת האר"י ז"ל שעיקר עליית הני"ק ופתיחת המקורות להוליד נשמות הוא היחוד של מיתת הצדיקים מזה באים נשמות חדשות לעולם. ובזה י"ל (תהלים קד, כט) תוסף רוחם יגועון תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה. יום שמת רבא נולד ר' אשי (קידושין עב, ב) וכן כל הנהו שחשב הש"ס. ובזה י"ל הש"ס ע"ז ה. בואו ונחזיק טובה לאבותינו (שעשו את העגל) שאלמלא הם לא חטאו אנו לא באנו לעולם וכו' ע"ש: (מכי"ק)

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK